

Expunere de motive

În temeiul art. 64 alin. (3) din Constituție, care consacră dreptul parlamentarului de a se organiza în grupuri parlamentare, potrivit regulamentului fiecărei Camere, Regulamentul Camerei Deputaților instituie următoarele reguli de constituire a grupurilor parlamentare: grupurile parlamentare sunt structuri ale Camerei Deputaților formate din cel puțin 10 deputați - art. 13 alin. (1); deputații care au candidat în alegeri pe lista aceluiași partid politic, a aceleiași formațiuni politice, pe listele unei alianțe politice sau alianțe electorale pot forma grupuri parlamentare - art. 13 alin. (1); deputații care au candidat ca independenți pot forma grupuri parlamentare - art. 13 alin. (1); deputații care reprezintă organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale pot constitui un singur grup parlamentar - art. 13 alin. (1); deputații unui partid politic sau ai unei formațiuni politice nu pot constitui decât un singur grup parlamentar - art. 13 alin. (2); deputații care au candidat pe listele unei alianțe politice sau alianțe electorale și fac parte din partide politice diferite pot constitui grupuri parlamentare proprii ale partidelor politice din care fac parte - art. 13 alin. (3); grupurile parlamentare ale unor partide politice care au fuzionat pe parcursul unei legislaturi constituie un singur grup parlamentar sub denumirea partidului nou-înființat prin fuziune, începând cu data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești privind constituirea noului partid - art. 13 alin. (4); deputații partidelor politice, formațiunilor politice, alianțelor politice sau ai alianțelor electorale, precum și deputații independenți care nu întrunesc numărul necesar pentru a forma un grup parlamentar se pot reuni în grupuri parlamentare mixte ori se pot afilia altor grupuri parlamentare constituite potrivit alin. (1) - art. 13 alin. (5); deputații care părăsesc grupul parlamentar din care fac parte devin deputați neafiliați, dacă nu se afiliază unui alt grup parlamentar - art. 13 alin. (6); deputații rămași neafiliați nu-și pot constitui un grup parlamentar - art. 13 alin. (6); în cazul constituirii de noi grupuri parlamentare, acestea sunt prezentate plenului de către liderii lor, la începutul sesiunii parlamentare - art. 13 alin. (7).

Totodată, Regulamentul Senatului stabilește, în mod similar, reguli de constituire a grupurilor parlamentare: grupurile parlamentare sunt structuri interne ale Senatului formate din cel puțin 7 senatori – art. 16 alin. (1) și (2); pentru a forma un grup parlamentar, senatorii trebuie să fi fost aleși pe listele aceluiași partid, ale aceleiași organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau alianțe electorale – art. 16 alin. (2); senatorii membri ai unui partid politic sau ai unei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale nu pot constitui decât un singur grup

parlamentar – art. 16 alin. (3); senatorii care au fost aleși pe listele unei alianțe electorale sau ale unei alianțe politice pot constitui fie grupuri parlamentare ale partidelor sau organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale componente, fie un singur grup parlamentar al alianței – art. 16 alin. (4); senatorii aparținând partidelor sau organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care nu întrunesc numărul necesar pentru a forma un grup parlamentar se pot afilia altor grupuri parlamentare sau pot constitui grupul parlamentar mixt – art. 16 alin. (5); senatorii aleși sau deveniți independenți se pot afilia altor grupuri parlamentare sau pot constitui grupul parlamentar mixt – art. 16 alin. (6); este interzisă constituirea unui grup parlamentar care să reprezinte sau să poarte denumirea unui partid, a unei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, a unei alianțe electorale sau alianțe politice care nu a obținut mandate de senator în alegeri – art. 16 alin. (7).

Prin Decizia nr. 1.490 din 17 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reiterat faptul că a statuat în mod constant asupra posibilității neîngrădite a parlamentarilor de a trece de la un grup parlamentar la altul, de a se afilia la un grup parlamentar sau de a constitui un grup format din parlamentari independenți, sancționând, de fiecare dată când a fost sesizată, normele regulamentare care limitau acest drept, norme apreciate, în esență, ca fiind în contradicție cu dispozițiile art. 69 alin. (2) din Constituție, care respinge orice formă de mandat imperativ. Așadar, grupurile parlamentare nu sunt structuri obligatorii ale Parlamentului. Rezultând din uniunea voluntară a parlamentarilor, crearea grupurilor parlamentare constituie un drept, iar nu o obligație. Textul constituțional menționat, referindu-se la acest drept al parlamentarilor, nu stabilește nicio restricție cât privește momentul exercitării acestuia. Prin urmare, Curtea a decis că nu este contrară Legii fundamentale constituirea, pe parcursul legislaturii, potrivit regulamentelor Camerelor și cu respectarea Constituției, a unui grup parlamentar care nu a existat la începutul legislaturii, cu condiția, desprinsă, de asemenea, din interpretarea normelor constituționale, ca pe această cale să nu fie reprezentate în Parlament partide care nu au obținut mandate la alegeri.

Dispozițiile art. 26 alin. (13) – (15) din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, stabilesc următoarele:

„(13) Biroul electoral de circumscripție, constituit potrivit alineatelor precedente, îndeplinește toate atribuțiile ce îi revin potrivit prezentei legi, urmând a fi completat, în prima etapă, cu reprezentanții partidelor politice ori ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în cel puțin una

din Camerele Parlamentului, iar, în cea de-a doua etapă, cu reprezentanții partidelor politice, alianțelor politice și alianțelor electorale care participă la alegeri în circumscripția respectivă, după definitivarea candidaturilor.

(14) În termen de 48 de ore de la constituirea birourilor electorale de circumscripție, partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului trebuie să comunice, în scris, birourilor electorale de circumscripție numele și prenumele reprezentanților lor care fac parte din acestea. Comunicările transmise după acest termen nu se iau în considerare. Comunicările pot cuprinde un număr mai mare de reprezentanți pentru același birou electoral. În termen de 5 zile de la data până la care se pot propune candidaturile, filialele locale ale partidelor politice, alianțelor politice și alianțelor electorale care participă în alegeri trebuie să comunice, în scris, birourilor electorale de circumscripție numele și prenumele reprezentanților lor care fac parte din acestea. Comunicările transmise după acest termen nu se iau în considerare. Comunicările pot cuprinde un număr mai mare de reprezentanți pentru același birou electoral.

(15) Completarea birourilor electorale de circumscripție cu reprezentanții partidelor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au un grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului se face în termen de 5 zile de la data constituirii acestora, de către președintele biroului electoral de circumscripție. Completarea birourilor electorale de circumscripție cu reprezentanții partidelor politice neparlamentare, ai organizațiilor neparlamentare ale cetățenilor aparținând minorităților naționale și ai alianțelor care nu au în componență partide politice parlamentare sau organizații neparlamentare ale cetățenilor aparținând minorităților naționale, care participă la alegeri în circumscripția respectivă, se face de către președintele biroului electoral de circumscripție, în termen de 24 de ore de la data rămânerii definitive a candidaturilor, în ordinea descrescătoare a numărului de candidați propuși pentru consiliul local în cauză, la care se adaugă, dacă este cazul, candidatul la funcția de primar. În cazul biroului electoral de circumscripție județeană, respectiv municipiului București, se are în vedere numărul tuturor candidaturilor pentru consiliul județean și pentru președintele acestuia, respectiv pentru Consiliul General al Municipiului București și primarul general, precum și pentru consiliile locale și primari, înregistrate în județ, respectiv în municipiul București.”

În conformitate cu art. 30 alin. (4) din aceeași lege, „birourile electorale ale secțiilor de votare se completează în prima etapă cu reprezentanții partidelor politice ori ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar

propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului care participă în alegeri, iar, în cea de-a doua etapă, cu reprezentanții partidelor politice, alianțelor politice și alianțelor electorale neparlamentare care participă la alegeri în circumscripția respectivă, în ordinea descrescătoare a numărului de candidați propuși, conform prevederilor art. 26 alin. (15).”

Totodată, actualele prevederi ale art. 38 alin. (4) din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, stabilesc că *„în termen de 24 de ore de la alegerea președintelui Biroului Electoral Central, biroul se completează cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului și reprezentantul Grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților.”*

În plus, potrivit art. 38 alin. (5) din aceeași lege, *„În termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare, care au depus liste complete pentru consiliile județene în cel puțin 18 județe, pot propune câte un reprezentant în Biroul Electoral Central până la completarea numărului de 11 membri. Alianțele politice sau alianțele electorale care au în componență partide politice și organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului și sunt reprezentați în condițiile alin. (4) nu mai beneficiază de dispozițiile prezentului alineat. Completarea se face în funcție de numărul candidaturilor depuse pentru consiliile județene de către partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, iar în caz de egalitate, prin tragere la sorți.”*

Mai mult, dispozițiile art. 58 alin. (8) din legea menționată, stabilesc că *„Pentru stabilirea numărului de ordine de pe toate buletinele de vot utilizate într-o circumscripție electorală pentru alegerea primarului și a consiliului local, pentru alegerea consiliului județean și a președintelui consiliului județean sau pentru alegerea Consiliului General al Municipiului București și a primarului general, după caz, se procedează astfel:*

a) în prima etapă, candidaturile depuse de partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului, respectiv alianțele politice și alianțele electorale care conțin cel puțin un partid politic ori o organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale parlamentare se înscriu în patruleterele buletinelor de vot în ordinea rezultată din tragerea la sorți efectuată de președintele biroului electoral de circumscripție, în prezența majorității membrilor acestuia;

b) în etapa a doua, candidaturile depuse de partidele politice ori organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare, alianțele politice și alianțele electorale ale acestora se imprimă în următoarele patrulete ale buletinelor de vot, în ordinea rezultată din tragerea la sorți efectuată de președintele biroului electoral de circumscripție.”

Din economia textelor legale citate rezultă că au vocația de a desemna reprezentanți în organismele electorale, în prima etapă de completare a acestora, numai formațiunile politice care au **grup parlamentar propriu** în cel puțin una din Camerele Parlamentului. Pe de altă parte, din prevederile legale subsecvente rezultă că, într-o etapă de completare ulterioară, ce are loc la intervale de timp semnificative față de primele etape de completare a organismelor electorale, au vocația de a desemna reprezentanți în birourile electorale și formațiuni politice neparlamentare care participă la alegeri. Mai trebuie menționat că între cele două momente reprezentate de cele două etape de completare a birourilor electorale, aceste organisme electorale adoptă hotărâri extrem de importante pentru buna organizare a procesului electoral, ce nu pot fi revizuite sau completate în formula extinsă care cuprinde toți reprezentanții formațiunilor politice.

Așadar, soluțiile legislative menționate valorifică, în context electoral, statutul constituțional și reprezentativitatea grupurilor parlamentare. Această opțiune a legiuitorului nu tratează însă situația deputaților și senatorilor neafiliați, o mare parte a acestora fiind membri ai unor formațiuni politice cărora le împrumută din reprezentativitatea lor. Mai mult, întrucât formațiunile politice ce au ca membri senatori sau deputați nu pot fi considerate neparlamentare, acestea nu intră sub incidența prevederilor legale ce vizează a doua etapă de completare a birourilor electorale și care se referă exclusiv la formațiuni politice neparlamentare. Or, utilizarea sintagmei „neparlamentare” exclude *de plano* formațiunile politice care participă la alegeri, dar care deoarece au în rândurile lor parlamentari, fără a avea grup parlamentar, nu pot propune reprezentanți în organismele electorale. Mai arătăm că inclusiv redactarea prevederilor legale ce privesc ordinea de înscriere pe buletinul de vot este deficitară, aceasta necuprinzând formațiunile politice ce numără printre membrii lor parlamentari, fără a avea grupuri parlamentare.

Rezultă că opțiunea utilizării grupurilor parlamentare drept criteriu principal pentru departajarea între formațiunile politice care au vocația de a desemna reprezentanți în organismele electorale nu este de natură să asigure cea mai largă participare a formațiunilor politice la constituirea și completarea acestora, ceea ce poate afecta reprezentativitatea și imparțialitatea acestora. Or, în condițiile în care pot exista formațiuni politice, fără grup parlamentar, cu număr mai mare de membri parlamentari

decât cel al formațiunilor politice cu grup parlamentar, o astfel de condiție capătă valențe discriminatorii, ce nu țin cont de dinamica reprezentării politice.

Prezentul proiect propune, în esență, înlocuirea sintagmei de „partide politice și organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale cu grup parlamentar în cel puțin una din Camerele Parlamentului” cu cea de „partide politice și organizații ale cetățenilor aparținând minorităților naționale au ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați”. Ultima sintagmă folosită, mai largă decât cea actuală, asigură creșterea egalității de șanse în competiția electorală, permițând formațiunilor politice cu cel puțin 7 senatori sau 10 deputați să beneficieze de tratament egal cu cel de care se bucură formațiunile politice cu număr egal de membri parlamentari, care au și grup parlamentar în cel puțin una din Camerele Parlamentului.

Astfel, propunerea noastră vizează remedierea unor redactări legislative deficitare și inechitabile, de natură să lase în afara organismelor electorale și în afara sau la urma buletinelor de vot, formațiuni politice cu un număr de membri parlamentari cel puțin identic cu cel al formațiunilor politice ce au grupuri parlamentare proprii, dar care, în contextul regulilor specifice reprezentării parlamentare, nu pot să-și constituie grupuri parlamentare proprii.

Inițiatori:

ZISOPOL DRAGOS — DEPUTAT — MINORITĂȚI
ION MOCIOALCĂ — DEPUTAT — PRO-EUROPE